

Datum vytištění: 17. 2. 2026



**Rozsah platnosti:**

ORLEN Unipetrol a.s.  
ORLEN Unipetrol Doprava s.r.o.  
ORLEN Unipetrol RPA s.r.o. (včetně odštěpných závodů BENZINA a POLYMER INSTITUTE BRNO)  
SPOLANA s.r.o.  
PARAMO, a.s.  
PETROTRANS, s.r.o.  
ORLEN Unipetrol Slovakia s.r.o.  
ORLEN Unipetrol Deutschland GmbH  
ORLEN Unipetrol Hungary Kft.

## PRÁCE S NOŽI

Schválil:

GŘ / Jednatelé společnosti

Platnost od:

13. 2. 2026

Správce dokumentu:

ORLEN Unipetrol RPA s.r.o. - Odbor systémů řízení

Zpracovatel:

ORLEN Unipetrol RPA s.r.o. – Úsek bezpečnosti - Ing. Gabriela Bergmanová

Dokument je majetkem společnosti ORLEN Unipetrol RPA s.r.o.  
Rozšiřování kopií mimo společnost je zakázáno s výjimkou jejich poskytnutí externím subjektům pro účely výběrových řízení  
a pro účely plnění smlouvy se společností.  
Vytisknutá kopie je neřízený dokument.

**Seznam změn**

Číslo změny	Číslo strany		Předmět změny	Platnost od	Schválil (funkce, podpis)
	vyjmuté	vložené			
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					

**Upozornění:** Změnové řízení je prováděno dle směrnice 821.

## Obsah

1	Účel .....	4
2	Rozsah platnosti .....	4
3	Pojmy, definice a zkratky .....	4
4	Požadavky na bezpečnou práci s noži .....	5
4.1	Zásady bezpečné práce s noži.....	5
4.2	Kritéria výběru nožů z hlediska jejich bezpečnostních vlastností .....	5
5	Odpovědnosti .....	7
6	Seznam souvisejících dokumentů .....	7

## 1 Účel

Směrnice stanovuje jednotná pravidla a postupy při používání ručních nožů.

Cílem je sjednocení zásad používání nožů během práce ve společnostech kapitálové skupiny ORLEN (Unipetrol) a eliminace používání nožů s odkrytým ostřím.

Tato směrnice se nevztahuje na používání nožů určených pro potravinářské účely a přípravu potravin.

## 2 Rozsah platnosti

**Dokument je platný** pro následující označené společnosti / odštěpné závody:

- ORLEN Unipetrol a.s.     ORLEN Unipetrol RPA s.r.o.     BENZINA, odštěpný závod
- POLYMER INSTITUTE BRNO, odštěpný závod     ORLEN Unipetrol Doprava s.r.o.
- PARAMO, a.s.     SPOLANA s.r.o.

Hasičské záchranné sbory společností ORLEN Unipetrol RPA s.r.o., SPOLANA s.r.o. a PARAMO, a.s. mají výjimku z této směrnice pro nože, které jsou v povinné výbavě, určené pro zásah HZSp.

**Dále je dokument platný** pro PETROTRANS, s.r.o., ORLEN Unipetrol Slovakia s.r.o., ORLEN Unipetrol Deutschland GmbH, ORLEN Unipetrol Hungary Kft. a jeho platnost je podmíněna schválením v těchto společnostech.

Tento dokument je závazný pro všechny zaměstnance uvedených společností a dále pro pracovníky jiných organizací (kontraktory), které vykonávají na základě příslušné smlouvy nebo jednorázové objednávky pracovní činnost pro společnost.

Dostupnost směrnice jiným osobám je zajištěna prostřednictvím Internetu: <https://www.unipetrolrpa.cz/CS/sluzby-areal/chempark-zaluzi/Stranky/zavazne-normy-a-informace.aspx>.

## 3 Pojmy, definice a zkratky

Analýza pracovních rizik	- Proces, při kterém se rozdělí práce na jednotlivé úkoly, aby bylo možné identifikovat související nebezpečí, vyhodnotit rizika a navrhnout opatření k jejich eliminaci nebo snížení.
Bezpečný ruční nůž	- Nůž pro technické účely, vybavený zasouvacím nebo skrytým ostřím, které díky své konstrukci a principu fungování eliminuje riziko vzniku úrazu při jeho použití. Je vhodné, aby měl certifikaci nezávislé instituce potvrzující shodu s bezpečnostními požadavky pro takové nástroje.
Osobní ochranné pracovní prostředky	- Prostředky určené k ochraně zaměstnanců před riziky, které nesmí ohrožovat jejich zdraví a nesmí bránit při práci a musí splňovat legislativní požadavky. U prací, které při řezání vyžadují použití ostrého nástroje, existuje riziko pořezání a proto je nutné požadovat používání certifikovaných rukavic chránících ruce před proříznutím a v souladu s normou ČSN EN 388+A1.
Společnost	- Společnost uvedená v kapitole 2 této směrnice.
HZSp	- Hasičský záchranný sbor podniku
JHA	- Job Hazard Analysis, tj. Analýza pracovních rizik
OOPP	- Osobní ochranné pracovní prostředky

## 4 Požadavky na bezpečnou práci s noži

### 4.1 Zásady bezpečné práce s noži

Zásady bezpečné práce s noži uvádí tabulka 1.

Tabulka 1 Zásady bezpečné práce s noži

č.	Činnost	Analýza rizika	Výsledek
1	Výběr pracovního nástroje.	1) Je pracovní nástroj schválen pro danou činnost, tzn. je v souladu s touto směrnicí a je vhodný pro druh, velikost a mechanické vlastnosti řezaného předmětu? 2) Je pracovní nástroj funkční a nevykazuje známky jakéhokoliv znečištění či poškození?	Výběr bezpečného nože.
2	Příprava pracoviště a řezaného předmětu.	3) Zkontrolujte přístup k řezanému předmětu a zajistěte jeho stabilitu během činnosti. 4) Předvídejte, jak se předmět během řezání zachová.	Zajištění bezpečného pracoviště a pozice operátora. Zajištění stability řezaného předmětu.
3	Výběr metody a používání OOPP.	5) Zohlednění práce s nožem v Kartě posouzení profesního rizika pro dané pracovní místo / pracovní pozici. 6) Opatření používat OOPP při použití nožů bez automatického zasouvání ostří.	Používání rukavic proti proříznutí dle ČSN EN 388 (odolnost 3 a úroveň C dle ISO) nebo dle provedené JHA. Používání pracovního oděvu a ochranných zástěr dle provedené JHA a hodnocení rizik. .
4	Stanovení pravidel provádění činnosti.	7) Seznámení s použitím nože před prováděnou činností. 8) Výběr metody řezání a určení pozice osoby provádějící řezání .	Ostří v zorném poli a řezání od sebe. Neohrožujte sebe ani pomocníka kontaktem s nožem. Odstraňujte odpad (odřezky) a udržujte pořádek na pracovišti.
5	Stanovení zásad bezpečnosti.	Realizací kroků 1 – 8, které jsou uvedeny výše, se stanoví zásady bezpečnosti při práci s noži, nicméně <b>je vždy nutné se vyvarovat:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ prudkých pohybů nebo nadměrné síly,</li> <li>▪ držení druhé ruky v bezpečné vzdálenosti od nože, aby při náhodném pohybu nedošlo ke zranění,</li> <li>▪ řezání předmětů, které nejsou pevně zajištěny proti pohybu,</li> <li>▪ předávání nože ostřím směrem k jiné osobě ani ostřím k sobě,</li> <li>▪ nepořádku na pracovišti.</li> </ul>	

### 4.2 Kritéria výběru nožů z hlediska jejich bezpečnostních vlastností

4.2.1 Kritéria výběru nožů z hlediska jejich bezpečnostních vlastností uvádí tabulka 2.





4.2.2 Vedoucí zaměstnanci odpovídají za to, aby:

- na pracovištích byly používány bezpečné ruční nože s pokročilými ochrannými funkcemi, tj. bez rizika kontaktu s ostřím nebo s funkcí jeho automatického zasouvání,
- nože bez funkce automatického zasouvání ostří byly používány jen s použitím předepsaných osobních ochranných prostředků (OOPP),

- nože bez funkce automatického zasouvání ostří byly vyřazeny z provozu nejpozději do 31. 1. 2026,
- nože s pevnou nebo nechráněnou čepelí byly vyřazeny z provozu nejpozději do 31. 12. 2025, do té doby je jejich použití možné pouze s použitím předepsaných OOPP.

**4.2.3** Speciální nože s otevřeným ostřím, např. pro řezání minerální vlny, nebo jiné speciální řezné nástroje, např. pro řezání PVC trubek nebo odstraňování izolace, mohou být podmíněně schváleny k provozu po tomto datu při dodržení zásad bezpečného používání (viz kapitola 4.1) až do doby nahrazení jinými bezpečnými řeznými nástroji, nejpozději však do 30. 6. 2026.

Tabulka 2 Kritéria výběru nožů z hlediska jejich bezpečnostních vlastností

Uživatelské vlastnosti	Úroveň bezpečnosti 1 Řezné nástroje a bezpečné nože doporučené k použití.			Úroveň bezpečnosti 2 Řezné nástroje dočasně schválené pro používání.	Úroveň bezpečnosti 3 Používání těchto řezných nástrojů je zakázáno nebo vyžaduje podmíněné schválení a dodržování zvláštních bezpečnostních pravidel při práci.
	Nástroje bez ostří. Nedochází k riziku kontaktu s ostřím. Pozn.: Je přísně zakázáno používat nůžek k jakémukoli řezání, nebo jako náhradu nože.	Nástroje k řezání se zasunutým ostřím. Nože s krytem ostří – žádné riziko kontaktu s ostřím ani poškození řezaného dílu.	Nože se zasouvacím ostřím. Automatické zasunutí ostří nebo bezpečné uzavření, které nelze obejít. I když je ostří vytaženo k řezání, vrací se po ukončení řezání.	Nože bez funkce automatického zasunutí. Stiskem páčky se ostří vysune. Ke zvážení použití rukavic proti proříznutí.	Ručně vysouvací nože nebo nože s pevnou čepelí. Bez funkce bezpečného použití. Nutné použití rukavic proti proříznutí.
Příklady nožů k použití					
	Použití pro operativní činnosti bez omezení s dodržáním bezpečných zásad provádění činnosti. Od 1. 7. 2026 k výlučnému použití všemi společnostmi v rámci kapitálové skupiny ORLEN (Unipetrol), jejichž zaměstnanci v rámci pracovních povinností provádějí činnosti řezání ručními noži.			Schváleno k použití. K vyřazení z provozu do 31. 1. 2026.	Podmíněné použití – k vyřazení do 31. 12. 2025. Po tomto datu je jejich použití zakázáno.

## 5 Odpovědnosti

Odpovědnosti jsou popsány v kapitole 4 této směrnice.

## 6 Seznam souvisejících dokumentů

ORLEN technický standard S7 T13 Práce s noži (dokument je k dispozici na vyžádání u zpracovatele dokumentu)